

Jóga pro samouky

(16)

Náboženství plus věda rovná se poznání
sebe sama (JS-14)

zveřejněno na www.ceskaakademiejogy.cz

a www.rudolfskarnitzl.cz

Kde jsem

Šrí Paramahansa Jógánanda

Vznešené dómy ve výšinách nebes, odvážně vztyčené do oblak, jež prozařuje jas, ani naleštěné podlahy z alabastru, nádherných varhan velkolepý hlas, duhových oken krása malebná – ohromné kroniky barvou vyprávěné, světlo louče či stoupající kroužky dýmu sladce provoněné, sbor dětí čistě oděných, ani kázání dobře promyšlené, ba ani modlitby nahlas vyslovené, ty nemohou mne nikdy přivolat.

Dveře s bohatou výzdobou, jimiž marnivý a pyšný průvod proudí, já neuznám hodné toho, abych jimi prošel, přesto však přijdu jimi – nepoznán.

Kamenný leštěný oltáře majestát
i prostor kazatelny úzce vystavěný,
vše příliš stísněné zdá se být, než
aby tam mé velké tělo mohlo své
útočiště mít.

Pokorné naléhavé volání, potoka
tiché šeptání, k oltáři z trávy
poklekám, tam já svůj skromný
koutek mám.

Ve svatyni chrámu rozpadlého,
místečko nevidané, plotem
neobehnané, nikým nehlídané, tam
já pokorně se skláním a spočívám.

Svaté srdce, ryzí, slzami omyté mne
přitahuje vždy svým soucitem.

Nedám se zlákat silou, bohatstvím,
kastou, církví, úřadem, slávou,
vírou, ani slavnostním obřadem –
jen pláčem po pravdě.

To srdce zlomené, jež kdesi v dálce
lká i do zemí bezvěrců mne vždycky
přivolá a já mu mlčky na pomoc
přispěchám.

Vědecké techniky a principy

Náboženství plus věda rovná se
poznání sebe sama

Nikde, kromě Indie, neprobíhal žádný opravdový vědecký výzkum za účelem objevení praktického, univerzálního, život utvářejícího náboženství. Na povaze vody a elektřiny se všichni vědci shodují, protože velmi důkladně zkoumali součásti a vlastnosti těchto dvou jevů. Kdo si však je jist tím, zda skutečnou cestou k vrcholné spáse a správnému řešení životních problémů je hinduismus, buddhismus,

judaismus, konfuciánství, islám, nebo křesťanství? Opravdoví vědci (s výjimkou těch ve starověké Indii) nikdy nebrali náboženství vážně. Náboženství pro nikoho z nich nebylo tématem celoživotního bádání a prakticky prováděných vědeckých studií, které by odhalily původ, konec a smysl lidského života na zemi.

Náboženství až příliš často uváděli v platnost dogmatici, samozvaní reformátoři, kteří se prohlásili za zástupce mystické Boží vůle. Nevědeckými, zato však přemrštěnými prohlášeními o účinnosti náboženství dokonce propagovali a propagují všelijací spirituální šarlatáni. „To moje je jediné a nejlepší,“ hlásá většina náboženských směrů a kultů. Pro posouzení toho, které náboženství je nejlepší, by však mělo existovat nějaké kritérium, tak jako máme normu kvality zboží, která určuje,

jaký obchod ve městě je nejlepší, i když všichni tvrdí, že nejlepší je ten jejich.

Co je to kritérium?

Jaké je správné kritérium pro posuzování hodnoty každého náboženství? Přesvědčení, velké chrámy, chvalozpěvy a modlitby nemusí ještě znamenat, že náboženství je pravdivé, dobré nebo trvalé. Přesvědčení by měla projít testem zkušenosti; úly chrámů by měly být naplněny medem Boží existence, chvalozpěvy by měly být zpívány Bohu, jehož přítomnost člověk skutečně pociťuje, a modlit bychom se měli k Bohu, o němž víme, že našim modlitbám naslouchá.

Dobro, jež náboženství v průběhu věků prokazuje tím, že lidem připomíná ideál, ať už prostřednictvím intuice, rozumu, nebo

strachu či fanatismu, nelze popřít. Nevědecké náboženství však také bylo příčinou tyranie kastovního systému a kněžských intrik na Východě, nebo třídního systému, španělské inkvizice či upalování mučedníků na Západě.

Nevědecké náboženství

Ve jménu Boha se vedly velice kruté války. Označovat všechna náboženství, která jsou v rozporu s mým vlastním, bez rozlišování a důkladného prozkoumání, jako barbarská, je ukázkou nevědeckého přístupu. Nerealistické a nevědecké postoje mají též na svědomí nesrovnalosti v rámci daného náboženského vyznání. Proč ortodoxní bráhman v Indii nejlí s příslušníky nejnižší kasty, když v jeho Písmech čteme: „On je realizovaný člověk, který pohlíží

stejně na slona, psa, páriu i bráhmana“? Proč inkvizice upalovala lidi na hranici pro jejich náboženské přesvědčení ve jménu Bible, když Ježíš Kristus hlásal toleranci, a svým učedníkům říkal, že když je někdo udeří do jedné tváře, mají mu nastavit druhou?

Někdy slýcháme, jak lidé říkají: „V naší církvi máme dobrou partu lidí.“ Mínil tím dobře oblečených a zámožných věřících. Cožpak náboženství není stejně tak pro bohaté jako pro chudé, pro inteligentní i negramotné, pro silné i slabé, cožpak není všelékem na rozšířenou chorobu duchovní nevědomosti?

Mnoho lidí nadšeně chodí do kina a do dalších zábavních podniků, místo aby zamířili do kostela. Proto jsou někdy slyšet hlasy, které nabádají k tomu, že je třeba

využít světských radovánek, jako je tanec, filmy či divadelní představení, které by do svatostánku nalákaly srovnatelné davy lidí. Něco dobrého to sice přinést může, ale je otázka, proč hledat náhražky skutečného náboženství a balamutit své nespokojené „já“ předstíranými radostmi? Náboženství by se nemělo snažit konkurovat tuctovým oddechovým činností. Mělo by spíš nabízet jasnou, samostatnou a charakteristickou formu duchovní společenské služby, poskytující mír, osvětlení a duchovní sílu, a ne jen dočasné potěšení či podnět zvenčí, protože tyto věci dokážou lépe poskytnout divadla a zábavní podniky.

Kostely, chrámy a všechny náboženské organizace by se měly spojit v úsilí najít svůj cíl a nebýt rozpolceny vzájemnou žárlivostí a sektářstvím. Církevní prostředky by neměly být vynakládány na honosné stavby,

ale měly by být především využívány ve prospěch největších vědců Východu i Západu k podpoře skutečného duchovního bádání, jež by prověřovalo praktické metody rychle se rozvíjejícího tělesného, duševního i duchovního směřování člověka ke stavu, v němž je dokonalý, vyvážený, silný, neměnný a šťastný. „Budte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec.“ (*Matouš, 5:48*).

Vědci by mohli testovat metody, jež nabízejí různá náboženství, na životě dorůstajících dětí, a pomocí jejich aplikace v praxi tak odhalit ty z nich, které fungují nejlépe a přinášejí největší dobro největšímu počtu zúčastněných. Takto získané poznatky by se mohly šířit ve jménu Pravdy.

Takový je ideál nauky Jógódy, která nabízí techniky pro vyrovnaný rozvoj těla, mysli a duše. Tyto techniky pro souběžně probíhající rozvoj těla, mysli i duše jsou poprvé volně předkládány k dispozici světu.

Pro dosažení maximálního výsledku by vláda každého národa měla pravdu prověřovat, standardizovat a zavádět do škol, společenských organizací a univerzit. (Hrabě Keyserling věřil, že vědecká jógová praxe by měla být vyučována ve všech vzdělávacích centrech. Po návratu z Indie, kde se jógovým technikám naučil, zavedl tyto metody na svých školách v Německu.)

Názory a přesvědčení lidí ohledně náboženského vyznání se velmi různí. Nakonec však zjistíme, že skutečné duchovní prožitky člověka na cestě k poznání Boha či Pravdy jsou úplně stejné

bez ohledu na to, k jakému náboženství či myšlenkovému proudu dotyčná osoba patří. Pravda je pouze jedna – nemůžou být dvě nebo více pravd, ani Bohů. Skutečný prožitek Jeho přítomnosti je cílem všech náboženství.

Život stále nejistý

Navzdory všem moderním vynálezům a veškerému pohodlí současné civilizace je lidský život stále nejistý a riskantní. Člověk nikdy neví, kdy ho postihne neštěstí, nebo kdy zemře, aniž by se naplnily jeho tužby.

Jogíni a svámí v Indii objevili v náboženských experimentech mnoho vědeckých principů, jež se týkají pravdy. Nabádají všechny lidi, aby dodržovali „*dharmu*“, neboli „ty neměnné zásady, které člověka neustále chrání před trojným

utrpením v podobě nemoci, neštěstí a nevědomosti.“ Zničení utrpení podle hinduistické filozofie *sámkja* obnáší trvalé zničení veškerých možností, že by se utrpení mohlo vrátit.

Ten den, kdy bude člověk schopen odhmotnit své tělo, přetvořit je na jednotlivé elektrony a základní vědomí, a potom je znovu zhmotnit do podoby uspořádané žijící lidské bytosti – jako to udělal Ježíš a jako to dělají hinduističtí jogíni – bude osvobozen a nebude už více trpět střety s jinými formami hmoty, které mají za následek bolest, nemoc, neštěstí či smrt.

Náboženské snahy je třeba využít k tomu, aby přeměnily naši víru ve smrtelné, zkáze podléhající tělo v poznání, že „pevné“ tělo je složeno z nesmrtelné, zkáze nepodléhající energie, „ztuhlé“ do

lidské podoby. A tato lidská podoba je živena Boží inteligencí, kosmickou energií, která je kolem nás i v nás. Jak praví Písmo: „Nejen chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.“ (*Matouš, 4:4*).

Ryzí energii nemůže ublížit automobilová nehoda, revmatismus, zánět slepého střeva, rakovina ani tuberkulóza – nelze ji ani probodnout mečem, zastřelit zbraněmi či spálit ohněm. Potřebujeme praktické náboženství, které nás naučí, jak si můžeme uvědomit sami sebe jako duši uzavřenou v těle světelné věčné energie. Teprve potom znovu získáme ztracenou představu Boha v nás a dosáhneme nesmrtelnosti – do té doby však ne.

Bůh z nás udělal anděly energie, uzavřené v pevné formě, kde hmotnou

žárovkou těla prosvítá proud života. My se však nyní soustředíme na slabiny a křehkost oné žárovky, a zapomněli jsme vnímat nesmrtelné, nezničitelné vlastnosti věčné životní energie uvnitř proměnlivého těla. I protoplasma je nesmrtelná. Stejně tak myšlenka. Všechno je nezničitelné, dokonce i ve světě hmoty a struktury atomu. Proč tedy tato iluze smrtelnosti a smrti?

Nasloucháme-li přidušeným nářkům milionů lidí zasažených povědomím o nemoci, duševním utrpení a nevědomosti duše, odhodíme stranou sektářské předsudky a formality, spojme svá srdce v boji proti nevědomosti, velikému Satanovi všech náboženství. Místo toho, aby věda vynalézala další vymoženosti pro pomíjivý materiální komfort lidí, ať se raději zabývá tím, jak ochránit člověka samotného před destrukcí pramenící z jeho vlastních

vynálezů – jako je smrt při leteckých a automobilových nehodách, při zasažení elektřinou nebo při výbuchu bomby – a jak ho přimět, aby si byl více vědom své mimořádné moci nad bolestí, nemocí, utonutím či jakýmkoli druhem tragické smrti. Ať věda objevuje metody a vyučuje tomu, jak můžeme vědomě opustit své tělo, abychom mohli se svatým Pavlem „den ze dne hledět smrti do tváře.“ Potom přejdeme z tohoto světa na onen svět vědomě a bez boje, bolesti či lítosti. Oddělme plevy pověr od skutečného náboženství tak, že náboženství podrobíme zkoušce ohněm vědeckého bádání a poznání; a dosažené výsledky využijme ve svém životě.

Bajka o šesti slepých chlapcích a slonu

O slonech se vypráví mnoho legend a příběhů. I velcí filozofové Indie používají slona jako názorného příkladu, když vysvětlují důležitá ponaučení.

Naše legenda hovoří o tom, jak jeden indický *mahaut* (vodič slona) nařídil svým šesti slepým synům, aby jejich rodinné zvíře umyli. Šest slepých chlapců pokládalo za velikou čest, že jim jejich dobrý otec poskytl tuto příležitost, a všichni přistupovali k hodnocení své první zkušenosti se slonem velmi svědomitě. Každý hoch dostal na starost určitou část zvířete, kterou měl umýt. Všichni byli nadšení, že mají šanci dozvědět se něco o slonech.

Po hodině práce, když bylo mytí u konce, šest slepých chlapců zvolalo jako jeden muž: „Teď už vím, jaký je slon!“ První syn řekl

druhému: „Tak jaký tedy je slon?“ Druhý bratr, který umýval boky zvířete, prohlásil: „Ó, slon je úplně stejný jako veliká zeď.“ První syn, který myl sloní chobot, řekl pohrdavě: „Mluvíš nesmysly. Slon je jako bambusový stvol.“

Třetí syn, který myl slonovi uši, slyšel hádku mezi svými dvěma bratry a se smíchem je přerušil: „Hlupáci, vy nic nevíte. Slon je jako dva velké listy banánovníku.“

Čtvrtý bratr, který myl čtyři sloní nohy, uslyšel postřehy svých sourozenců, které mu připadaly nesmyslné, a vykřikl: „Všichni jste na omylu. Je směšné hádat se o něco, o čem zjevně vůbec nic nevíte. Slon je pouze veliká tlustá střecha, kterou podpírají čtyři tlusté sloupy.“

Pátý syn, který myl slonovy kly, se nemohl udržet smíchy: „Bratři, co to

blekotáte, já vám něco povím. Na základě své osobní zkušenosti prohlašuji, že slon není nic jiného než pár kostí.“ Na šestého syna, který myl slonovi ocas, to už bylo trochu moc, a řekl: „Vy jste se snad všichni zbláznili, nebo máte halucinace. Slon je jenom kus provazu, co visí z nebe.“ Byl nejmladší a docela malý, proto na vršek sloního ocasu nedosáhl, a tak si myslel, že slon je „nebeský provaz“, který nad zem zavěsili bohové.

Otec nedaleko vařil pro slona rýži a velice se hašteřením svých synů bavil. Když však jejich hádka začala přecházet ve rvačku, rozběhl se k nim. „Vy blázínkové, okamžitě se přestaňte prát!“ rozkázal. „Všichni máte pravdu a přece se všichni mýlíte.“

Chlapci sborově zvolali: „Jak je to možné?“ Otec jim odpověděl: „Já jsem viděl celého slona, proto vím, že všichni máte pravdu, protože každý z vás popsal jednu jeho část. Ale všichni se mýlíte, protože celý slon není ani pár klů, ani čtyři nohy, ani dvě uši, ani jeden chobot, ani veliká zeď z masa, ani ocas, ale je to tohle všechno dohromady. Ocas ani chobot sám o sobě nemůže být nazýván slonem.“

Tento příběh velice dobře ilustruje situaci moderních teoretických náboženství, neboli „ismů“. Většina náboženských vyznání je více či méně slepá, neboť disponuje pouze částečnou znalostí „sloní“ pravdy. Náboženští fanatici si jdou navzájem po krku jako těch šest slepých bratrů, a každý z nich tvrdí, že zná celou, nebo jedinou pravdu.

Nadešel čas, kdy lidé mohou vyléčit svou vnitřní slepotu probuzením boží moudrosti ukryté v nich samých pomocí meditace, pocitem bratrství, porozumění a světlem svého vlastního vnitřního sebepoznání. Až bude slepota nevědomosti a náboženská zaujatost vyléčena sebepoznáním Boha, bude celý „slon“ pravdy vnímán jako esence všech náboženství. Spory mezi lidmi různých vyznání a náboženské či rasové předsudky pak ustanou. Všude bude jen jedna církev, jedno bratrstvo, jedna vědecká linie náboženství, jeden chrám pravdy

Inspirace

Vězte, že jste nesmrtelní

Proč je meditace jedinou cestou k Bohu? Protože Boha můžeme poznat jedině tak, že budeme následovat jeho zákony a hluboce

nad Ním rozjímat, dokud s Ním nesplyneme v jedno. Bůh si mezi lidmi nevybírá. Nahlédne do vašeho srdce a spatří, jestli jste využili schopností, které vám dal, a jestli Ho znáte, nebo ne. Nač marnit čas? Meditace je jedinou cestou k poznání Boha.

Pamatujte, pokud na Boha zapomenete, nebude to Bůh, kdo vás za to ztrestá, ale vy sami si přivodíte utrpení. Pokud znáte Boha, On vám odhalí, že život je pouze divadelní představení a že vy jste nesmrtelní, že jste nikdy nebyli nemocní, že jste nikdy nebyli mrtví, a že jste nikdy nebyli nešťastní. Všechno to byl jenom sen. Boha nelze najít jinak než prostřednictvím meditace praktikované tak, jak to učí staří mistři. Držte se této metody a poznáte, že to je jediná cesta, jak najít Boha. Z vaší mysli spadnou všechny závoje a každá myšlenka

a všechno bude oknem, jímž spatříte tvář Krále.

Afirmace

Ve Tvém požehnaném světle zůstanu navždy probuzený, stále bdělýma očima budu hledět na Tvou vzácnou všudypřítomnou tvář, po všechny věky věků.